

Esas Sayısı : 2005/124

Karar Sayısı : 2009/13

"...

II- İTİRAZIN GEREKÇESİ

Mersin 4. Asliye Mahkemesinin 13.9.2005 tarih ve 2004/1764 sayılı başvuru kararının gerekçe bölümü şöyledir:

"Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 160/2. maddesinde Cumhuriyet savcısının yalnız şüphelinin aleyhine olan hususları değil lehine olan delilleri de toplayarak muhafaza altına almakla ve şüphelinin haklarını korumakla yükümlü olduğu bildirilmiştir. Mevcut uygulamada, şüpheli çocuk hakkında leh ve aleyhe olan delilleri toplayan Cumhuriyet savcısı duruşmanın devamı esnasında gelişmelerden ve davanın seyrinden bihaber kalmaktadır.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 188/1. maddesinde, duruşmada hükme katılacak hakimler ve Cumhuriyet savcısı ile zabıt katibinin ve Kanunun zorunlu müdafiliği kabul ettiği hallerde müdafinin hazır bulunması şart koşulmuştur.

Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 220. maddesinde duruşma tutanağının başlığında Cumhuriyet savcısının (varsa denilmediğine dikkat edilmesi gerekir) adı ve soyadının yazılması gerektiği emredilmiştir. Çünkü Cumhuriyet savcısı iddia makamını temsilen ceza yargılamasının asli bir unsurudur.

Kanunun genel sistematığına bakıldığında ceza yargılamasının üç ana unsuru iddia, savunma ve karar mekanizması olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu üç unsurdan birinin noksan olması halinde adil ve güvenli bir yargılama yapıldığından bahsetmek güçleşir.

Anayasa Mahkemesi'nin 20.03.2002 tarih ve 2000/48 esas, 2002/36 karar sayılı kararında da belirtildiği üzere "... *Adalet kavramı ve yargılama işlevi, birbirini tamamlayan, birbirinden ayıramaz sav, savunma karar üçlüsünden oluşan yargıyla yaşama geçmektedir...*".

Adalet kavramı evrensel ve yüce bir kavram olup ancak adil bir yargılama sonucunda tecelli eder. Adil bir yargılamadan bahsedilebilmesi için ise, birbirinden ayrılmayan ve hatta birbirini tamamlayan iddia, savunma, karar üçlüsünden oluşan bir yargılamanın mevcudiyeti şarttır.

Sadece iddianame yazılarak "iddia" mekanizmasının gerçekleştiğinden söz etmek doğru olmaz. İddia makamının diğer ceza mahkemeleri yargılamasında olduğu gibi, yargılama platformuna aktif olarak katılması ve gerektiğinde sanığın (veya mağdur tarafın) lehine olan iddiaları da, yeni gelişme ve toplanan delillere göre bizzat yaşayarak hissederek ileri sürmesi gerekmektedir.

Çocuk mahkemelerinde görülen davaların bir çoğu uzlaşma hükümlerine tabidir. Mağdur veya şikayetçisi olmayan veya belirlenemeyen ve fakat re'sen takibi gereken, ancak kanunda öngörülen cezasının alt sınırı itibarıyla uzlaşma hükümlerinin uygulanması gereken durumlarda, kamuyu temsilen uzlaşma teklifinin Cumhuriyet savcısına, yapılabilmesi açısından da çocuk mahkemelerinde Cumhuriyet savcısının bulunması gerektiği düşünülmüştür.

Çocukların yetişkinlerle birlikte suç işlemesi ve davaların birlikte yürütülmesinin zorunlu görülmesi halinde, 5395 sayılı Kanunun 17. maddesine göre davaya genel

Esas Sayısı : 2005/124

Karar Sayısı : 2009/13

mahkemelerde bakılacağı emredici hüküm olduğuna ve bu durumda çocukların yargılanmasında Cumhuriyet savcısının duruşmaya katılımında da bir sakınca görülmediğine göre; çocuk mahkemelerindeki duruşmalara Cumhuriyet savcısının katılmasının yasaklanmasındaki hukuki espri Mahkememizce anlaşılamamıştır.

İddia ve savunmanın duruşmada hazır bulunarak delilleri tartışmasının, hükmün kurulmasında ve çözüme gidilmesinde pratik bir fayda sağlayacağı kuşkusuzdur.

Anayasa Mahkemesi'nin 20.03.2002 tarihli kararında da belirtildiği üzere "*... niteliği ne olursa olsun kişiye yöneltilen bir suçlamaya karşı savunma ve adil yargılanma hakkının sağlanması bakımından suçların hafif yada ağır veya sulh, asliye ve ağır cezalık olması gibi bir ölçüye göre farklılık oluşturulması kabul edilemez...*".

İtiraz konusu kuralla, Çocuk Mahkemelerine açılan davalarda Asliye ve Ağır Ceza Mahkemelerine açılan davalardan farklı bir yargılama uygulaması öngörülerek eşitlik ilkesi de ihlal edilmektedir.""